

La contra / Josep Bayerri Raga

L'alcalde Joan Palau

El proper dissabte 24 de maig Amposta commemorarà els cent anys com a ciutat homenatjant la figura de l'alcalde que ho feu possible

Joan Palau Miralles va néixer a Gandesa el 1867 però abans de l'any la família es traslladà a Amposta d'on era la seva mare. Estudià el batxillerat al Col·legi de Sant Lluís de Tortosa, coincidint amb el planer Joan Martí Miralles, que seria destacat jurista, i amb l'impulsor del catalanisme conservador a la comarca Francesc Mestre Noé. El Col·legi de Sant Lluís, fundat el 1877 pel bisbe Benet Vilamitjana, acollia i formava els fills de la incipient burgesia de la zona, com faria el Col·legi de la Immaculada creat pel bisbe Moll Salord el 1953. Era per tant una educació conservadora però alhora moderna i d'esperit regeneracionista i actiu que va impregnar Palau per a tota la seva vida. Després va començar estudis de dret que no acabà i es dedicà als negocis, mentre començava a fer política destacant per la seva gran capacitat de comunicació i el seu caràcter populista. Als 38 anys ja era alcalde d'Amposta, càrrec que exercí durant 17 anys que fou l'època de desplegament de la ciutat. Al començar aquest període Amposta era un poble rural amb just 4.000 veïns dins del districte electoral de Roquetes; al poc temps esdevingué la referència i el nucli polític més actiu de la circumscripció que seria la base de la futura comarca del Montsià; mentre, es creaven indústries i, la ciutat poc a poc es convertia en el centre neuràlgic del Delta de l'Ebre i per tant de la producció arrossera. Durant l'alcaldia de Palau la població experimentà un gran creixement demogràfic i econòmic alhora que es feien realitat importants projectes com les Escoles Públiques, les anomenades Cases Barates, grup de 40 habitatges per a gent necessitada, però, sobre tot el monumental pont penjant començat el 1915 i inaugurat el juliol del 1919. Quan Palau va deixar el càrrec, Amposta gairebé havia doblat la seva població. La seva bona relació amb els cercles propers a la cort li van permetre gestionar davant el rei Alfonso XIII que atorgués a Amposta el títol de ciutat l'any 1908, ara fa cent anys.

Joan Palau Miralles significà per a Amposta el que trenta anys abans representà representat Teodoro González a Tortosa. Foren polítics d'ideologia monàrquica conservadora i tarannà caciquil, sense especial significació partidària però amb un gran sentiment de fidelitat per la seva terra i els seus conciutadans, amb partidaris entusiastes a qualsevol preu i detractors visceral. En tots dos casos, la coincidència de circumstàncies excepcionals i la dedicació entusiasta al càrrec, feren possible un important impuls de les respectives ciutats. Per altra part, la ideologia conservadora, i en el cas de Palau les circumstàncies de la seva mort, motivaren que les seves figures fossin enaltides durant el franquisme. Tingué com a principal oponent el republicà Alfred Escrivà, seguidor de Marcelino Domingo, que seria alcalde d'Amposta durant la República. Palau fou cessat en arribar el general Primo de Rivera al poder, es digué que fou per inducció del tortosí Joaquim Bau, cap de la dreta comarcal amb qui no tenia gaire simpatia, com tampoc amb el seu fill Joan Palau Mayor, de edats semblants (el jove Palau tenia

cinc anys menys que Bau) i que va arribar a disputar-li el lideratge de la dreta al territori. Palau Mayor començà a fer política ben aviat de la ma del seu pare i als 32 anys era diputat al congrés pel partit radical de Lerroux en l'anomenat bienni negre de la República (1934-36), durant el qual Palau Miralles ja de 67 anys tornà a assumir l'alcaldia. Amb la victòria de les esquerres el febrer del 36 quedaren marginats de la política i en arribar la revolució, conseqüència de l'aixecament militar franquista i al saber-se les represàlies a la zona revoltada, pare i fill foren detinguts i afusellats a la cuneta de la carretera de Tarragona per un escamot d'incontrolats de la CNT-FAI la nit del 10 d'agost de 1936.

Josep Bayerri Raga

Foto: El pont penjant d'Amposta

Text: El pont penjant d'Amposta l'obra més emblemàtica realitzada durant l'alcaldia de Joan Palau Miralles